

RADA OCHRONY PRACY

przy Sejmie

Stanowisko Rady Ochrony Pracy w sprawie poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy

Posiedzenie Rady Ochrony Pracy, które odbyło się 9 kwietnia 2019 r. związane było z ogłoszonym przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP) Światowym Dniem Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy poświęconym w tym roku „Bezpieczeństwu i zdrowiu w pracy jutra”. Powołana przez MOP w stulecie jej istnienia Globalna Komisja ds. Przyszłości Pracy w swoim raporcie zwróciła uwagę na dynamiczne zmiany w technologii i organizacji pracy, które wpłyną istotnie na warunki pracy. Należą do nich wyzwania Przemysłu 4.0 m.in.: automatyzacja i robotyka, powszechna digitalizacja, rozwój teleinformatyki oraz praca za pośrednictwem platform internetowych.

Przyjęta w Polsce Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w swoim założeniu uwzględnia implementację wyzwań Przemysłu 4.0 przy zapewnieniu bezpieczeństwa i zdrowia osób zatrudnionych w ww. nowych technologiach i formach pracy. Problematykę nowych wymagań świata pracy podjęto w ramach programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” wnioskowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Program ten od 2008 r. pełni funkcję krajowej strategii w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Potwierdza to raport odnośnie Narodowych Strategii Bezpieczeństwa i Zdrowia w miejscu pracy przygotowany w 2018 roku przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy.

W trakcie realizacji Programu w latach 2008–2017 stwierdzono poprawę wskaźników charakteryzujących warunki pracy, w tym zmniejszenie liczby wypadków śmiertelnych o 48,3%, wypadków ciężkich o 26,6%, zatrudnionych w warunkach zagrożenia o 23,8%. Nadal jednak codziennie dochodzi do 240 wypadków przy pracy, a 1 osoba traci w nich życie. Liczba absencji z tytułu wypadków przy pracy wyniosła w 2017 r. niemal 4 mln dni, tj. ponad 10500 lat. Wydatki z funduszu wypadkowego ZUS w 2017 r. wyniosły 5mld zł. Całkowite koszty wypadków wraz z ponoszonymi przez Narodowy Fundusz Zdrowia, pracodawców oraz

poszkodowanych i ich rodziny są 3-4 krotnie wyższe, wynosząc od 15 do 20 mld zł rocznie (wg metodologii MOP, UE).

Nowe i narastające obecnie zagrożenia zawodowe dotyczą czynników chemicznych, fizycznych i psychospołecznych. Przykładowo, każdego roku stwierdza się w Polsce ok. 2 tys. nowych przypadków chorób zawodowych. Jednocześnie ma miejsce 7,8 tys. przypadków zgonów spowodowanych zawodowymi chorobami nowotworowymi. Problem ten będzie narastał w Polsce, bo 3,5 tys. zakładów pracy już zgłosiło stosowanie u siebie substancji rakotwórczych, a dodatkowo w 1 tys. z nich realizowane są procesy technologiczne, w których uwalniane są takie substancje. Problematyka ta stała się priorytetem w działaniach Komisji Europejskiej, stawiając przed państwami członkowskimi konieczność wdrożenia do praktyki restrykcyjnych norm dopuszczalnego stężenia substancji rakotwórczych w środowisku pracy. Wymaga to od zaplecza naukowego państwa rozpoznania ich oddziaływania na organizm oraz stworzenia podstaw systemu monitorowania narażenia na te substancje celem wczesnej prewencji zagrożeń.

Zawodowe zagrożenia elektromagnetyczne w środowisku pracy wymagają badań w celu określenia ich skutków biologicznych, w tym wpływu na osoby z coraz powszechniej stosowanymi implantami medycznymi. Nowym wyzwaniem w skali światowej jest także oddziaływanie na człowieka pól elektromagnetycznych 5G, wprowadzanych obecnie intensywnie do środowiska pracy i życia.

Nowoczesne środki ochrony osobistej powinny nie tylko chronić, ale także monitorować poziom zagrożeń w środowisku pracy oraz stan psychofizyczny pracownika.

Psychospołeczne obciążenia w środowisku pracy i życia skutkowały w latach 2012–2016 wzrostem o 35% absencji chorobowej z powodu zaburzeń o charakterze wypalenia i depresji, wykluczając długoterminowo z pracy coraz młodszych pracowników. Przewiduje się, że nowe formy i wymagania pracy mogą te procesy przyspieszyć. Wymaga to opracowania oraz implementacji rozwiązań ograniczających obciążenia psychospołeczne.

W świetle m.in. powyższych przykładów wyzwaniem systemowym staje się obecnie kształtowanie w społeczeństwie kultury bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zarówno w środowisku pracy, jak i życia, gdyż nowe formy zatrudnienia skutkować będą szerszym przenikaniem się tych środowisk.

Zgłoszone w 2019 r. przez resorty oraz partnerów społecznych zapotrzebowanie na badania naukowe i prace rozwojowe służące poprawie bezpieczeństwa i warunków pracy dotyczyły 203 tematów. Stały się one podstawą sformułowania wniosku o ich realizację przez zaplecze naukowe, we współpracy z pracodawcami i pracownikami, w ramach programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” (okres realizacji: lata 2020–2022).

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie miała możliwość w latach 2015–2019 śledzenia na bieżąco wyników poprzednich etapów tego programu i wysoko ocenia ich wartość merytoryczną, rzetelność w realizacji i co szczególnie ważne – szerokie, bieżące upowszechnianie wśród odbiorców (inspekcji pracy, służb bhp i medycyny pracy oraz pracodawców i pracowników). W świetle powyższego oraz wyzwań technologicznych i organizacyjnych w nowych procesach pracy Rada Ochrony Pracy popiera kontynuację programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” w latach 2020–2022.

**Przewodniczący
Rady Ochrony Pracy**

/-/ Poseł Janusz Śniadek

Warszawa, dnia 14 maja 2019 r.